

Onur ÜNLÜ

Yönetim Kurulu Başkanı
Enerji Verimliliği ve Yönetimi
Derneği (EYODER)

15 yıldır sürdürülebilirliğe ve doğaya katkı sunmaya hizmet ediyoruz

“...EYODER, Türkiye’de enerji verimliliği alanında 2007 yılında başlayan tarihten itibaren enerjinin verimli ve sürdürülebilir üretilmesi, tüketilmesi ve yönetilmesi için çalışmalarına devam ediyor. Bu bağlamda yaptığımız tüm çalışmalar sürdürülebilirliğe ve doğaya katkı sunmaya hizmet ediyor...” ■

İklim değişikliğinin dramatik ve yıkıcı etkileri ile jeopolitik gerilimler nedeniyle oluşan enerji ve gıda krizleri, bir kez daha insan-doğa dengesinin önemini ortaya koyuyor. Başta Avrupa Birliği olmak üzere dünya genelindeki pek çok ülke 2050 yılına kadar karbon nötr hedefine ulaşabilmek için yeşil dönüşüm odağında politikalar geliştiriyor.

Öte yandan kaybedecek bir günümüzün dahi olmadığı buyeşil dönüşüm sürecinde, Uluslararası Enerji Ajansı’nın projeksiyonlarında 2040 yılına kadar ihtiyaç duyulan emisyon azaltımının yüzde 40’ının enerji verimliliği ile sağlanabileceği öngörülüyor. EYODER olarak özellikle kaynakların verimli kullanımı için ‘Sürdürülebilirliğin 3 Altın Kuralı’nın uygulanması gerektiğini savunuyoruz.

İlk kuralımız ‘azaltmak’ yani kullanılan değerli kaynakların azaltılması, kayıpların ve israfın önlenmesi. Bu durum davranışsal ve kültürel dönüşümü gerektiriyor.

İkinci kural ‘yeniden kullanmak’. Bu da ham madde ve enerjinin yeniden kullanılmasını kapsıyor. Bu noktada özellikle ısı pompası teknolojisi ve atık ısı geri kazanım sistemleri ön plana çıkıyor. Üçüncü ve son kural olan ‘geri dönüştürmek’ ise üretim esnasında ortaya çıkan atıkların yeniden kazanımını ve diğer proseslere girdi oluşturulabilmesini ifade ediyor. Burada da özellikle endüstriyel simbiyozun yaygınlaştırılması veya sanayi atık ısılarından ORC teknolojisi ile elektrik üretme en yeni teknoloji olarak ön plana çıkıyor.

Tüm bu çalışmaların yanı sıra dünyanın geleceği için kritik bir öneme sahip olan ormanlarımızı ve su alanlarımızı da korumamız da kritik öneme sahip.

Bilinçsiz su kullanımı hem kaynaklarımızı tüketiyor hem de cari açığımızı etkiliyor

Ormanlar, oksijen kaynağı olmalarının yanı sıra doğal yutak alanları olarak da emisyonların azaltılmasını sağlıyor. Dolayısıyla ormanların sadece korunması ve tahribatının önlenmesi değil aynı zamanda genişletilmesi Türkiye'nin önemli konularından biri olmalıdır.

Diğer taraftan ülkemiz henüz su fakiri olmasa da bunun sınırında geziyor. Geçmişte organize sanayi bölgelerinde 20-30 metrede suya ulaşılırken günümüzde bazı bölgelerde 350-400 metrelere inilmesi de yalnızca yer üstü değil yer altı kaynaklarımızın da giderek tükendiğini gösteriyor. Önümüzdeki süreçte su fakiri olup, dış tedarik gereksinim duymamak için tıpkı enerji gibi suyu da tasarruflu ve verimli kullanmayı öğrenmeliyiz. Ayrıca endüstride su tüketimini azaltarak, enerji tüketimimizi de düşürebiliriz. Çünkü suyu ısıtmak veya soğutmak için de ciddi bir enerji harcıyoruz. Dolayısıyla bilinçsiz su kullanımı hem kaynaklarımızı tüketiyor hem de cari açığımızı etkiliyor.

2007'den bu yana çalışıyoruz

Türkiye'de enerji verimliliği alanındaki çalışmalar 2007 yılında yürürlüğe giren Enerji Verimliliği Kanunu ile hız kazanmaya başladı. 2010 yılından kurulan derneğimiz EYODER de o tarihten itibaren enerjinin verimli ve sürdürülebilir üretilmesi, tüketilmesi ve yönetilmesi için çalışmalarına devam ediyor. Bu bağlamda yaptığımız tüm çalışmalar sürdürülebilirliğe ve doğaya katkı sunmaya hizmet ediyor. Diğer taraftan çeşitli sosyal sorumluluk projeleri de yürütüyoruz. Enerji verimliliği alanındaki farkındalığı artırmak üzere üniversitelerde çeşitli dersler veriyor, derneğimizi davet eden Türkiye'nin dört bir yanındaki belediyelere ve sivil toplum kuruluşlarına ziyaret edip bu konuyu anlatıyoruz. Başta okullar olmak üzere çeşitli kamu kurumlarında ücretsiz enerji etütleri yapıyoruz. Dernek olarak yaptığımız etkinliklerde katılımcılara plaket takdim etmek yerine, onlar adına TEMA'ya fidan bağışında bulunuyor, yeni orman alanlarının açılmasına katkı sağlıyoruz. Tüm bunların yanında derneğimizin üyesi olan şirketler de enerji verimliliğinin sanayiye, kamuya

etkileri üzerine yaptıkları çeşitli araştırmaları kamuoyuyla paylaşarak, bu konuda hem farkındalığı artırıyor hem de veri paylaşımında bulunuyorlar.

Aurupa'nın değil dünyanın geleceği için kritik bir öneme sahip

Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) ile ham maddeden iş süreçlerine, üretimden nihai tüketiciye uzanan bir sistemin kuralları yeniden belirleniyor. Paris İklim Anlaşması çerçevesinde sunulan niyet edilen ulusal katı beyanı çerçevesinde ise ülkemizdeki sera gazı emisyonlarının 2030'da yüzde 21 oranına kadar artıştan azaltım yapması öngörülüyor. Dolayısıyla her iki sözleşme de yalnızca Avrupa'nın değil dünyanın geleceği için kritik bir öneme sahip.

Diğer taraftan bu dönüşüme ayak uydurulamadığı, özellikle Sınırdaki Karbon Düzenlemesi mekanizması kapsamında gerekli dönüşümler yapılmadığı takdirde Türkiye en büyük ihracat pazarı olan Avrupa Birliği pazarını kaybetme riskiyle karşı karşıya kalabilir. Bu nedenle bir an önce işletmelerin yeşil dönüşümlerini sağlamak zorundayız. Aslında büyük işletmelerde farkındalığın giderek arttığını görüyoruz. Artan enerji maliyetleri ve global tedarik zincirlerinin karbon nötr hale gelmesinin gerekliliği nedeniyle enerji hizmet şirketleri artıkkömür ve doğal gaz gibi fosil yakıtlardan çıkmaya yönelik işletmelerden talepler alıyor. Bu çok önemli bir yaklaşım. Ancak ülkemizdeki işletmelerin yüzde 99,8'ini oluşturan, 2020 verilerine göre Avrupa ile ihracatımızın yüzde 36,4'ünü yapan ve aynı zamanda büyük işletmelerin de en önemli tedarikçisi olan KOBİ'lerin önünde uzun bir yol var. Bu noktada Verimlilik Artırıcı Proje (VAP) destekleri, 5. Bölge Yatırım Teşviki, Enerji Performans Sözleşmeleri gibi önemli çalışmalar yapılıyor. Yakın zamanda yürürlüğe girmesini umduğumuz İklim Kanunu ile birlikte desteklerin artacağını düşünüyoruz. Bunlara ek olarak Kamuda Enerji Performans Sözleşmeleri ile ilgili olarak belediyelerin teminat verebilir bir yapıya kavuşturulması, enerji performans sözleşmelerinin finansmana erişiminin kolaylaştırılması ve hukuki altyapının düzenlenmesi sürece önemli bir katkı sağlayacaktır. Son olarak bu desteklerin ticari binalara, üniversitelere ve hatta konutlara yayılması, enerjisinin yaklaşık yüzde 75'ini ithal eden ve cari açığını kapatma çabasında olan ülkemiz için büyük bir adım olacaktır.